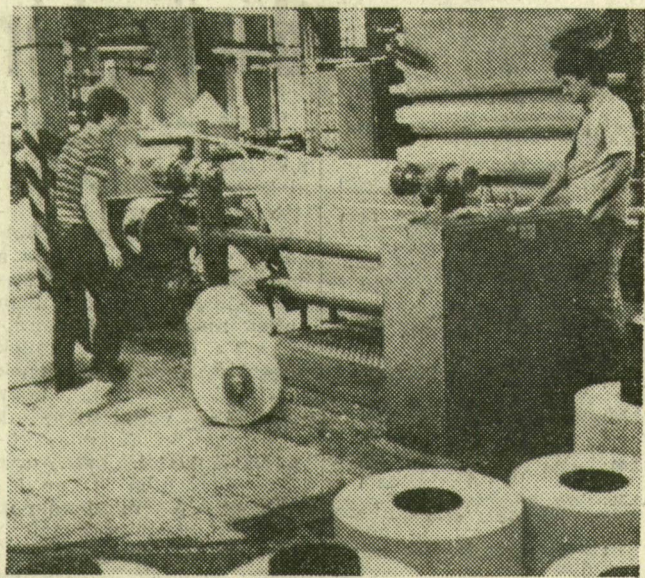

Kommunista műszak a KSZY-nél

Kommunista műszakot tartottak tegnap, szombaton a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat dolgozói. A szegedi kenderfonógyárban, az újszegedi szövőgyárban, az eperjesi zsákgyárban és a nagylaki kenderfonógyárban mintegy 650-en áldozták föl pihenőnapjukat. Közel 150 ezer forintnyi munkabéruket pedig a gyári bízámi testületek döntése alapján helyi szociális célkitűzések megvalósítására, lakásépítésre használja majd föl a vállalat.

Új szakmák, új vállalkozások

Az Aerodent szervizes

Sétálok a Petőfi Sándor sugárúton. A 21-es számú ház falán cégplakát: **Aerodent szerviz**. Mészáros András kisiparos. Annyit én is tudok, hogy az aero levegőt jelent. A dent mintha halottam volna már, foggal kapcsolatos. Levegős fog — gondolom magamban, tehát lyukas. A lyukas fogat azonban nem kisiparos szokta „megfoltózni”. Így hát nem stimmel...

Belépek az udvarra. Hegyén hátán deszkákból tákolta garázsok. Aztán egy pincelejáró tűnik fel. Amikor hétrét görnyedve elindul az elkopott téglalapcsőn, dohos, nyirkos levegő csap mellbe. Ehhez hasonló „élmény” csak a zugló zugműhelyekben érhető. Köszönésemre jókora malterdarab hullik a lábam elé. Becsapva érzem magam, amikor az alig 2 méter magas pinceműhelybe lépek. A cégplakán aero van írva. De hol itt a levegő?

Mészáros András érkezésekor az esztergapatnál ügyeskedik egy műanyagcsíkkal. Mi ez? — kérdezem rá nem éppen bőbeszédűen. — Két évvel ezelőtt meghívtam egy orvos-újító kongresszusra. Ott találkoztam dr. Pónyi Sándor adjunktussal és dr. Kocsis Gábor tanársegéddel. Beszélgetésünk során éppen arról a műanyagcsíkról, orvosi nevével Breckettől került szó. Ez a különleges rögzített fogászati fogalomban van Magyarországon, de nyugati mintára saválló, eléggé nehéz fémből készült, és csak meghatározott fogakra lehetett felhasználni. Beszélgetésünk után a fog-

klinika két orvosának elképzelése szerint közel egy évbe telt, amíg kikísérleteztem a Mészáros-féle Breckett, amely könnyű műanyagból készül, és univerzálisan minden fogra alkalmazható. Azóta nagy sikerrel alkalmazzák az ország fogorvosi rendelőiben.

— Mióta üzi ezt a furcsa ipart, mit takar az Aerodent fantáziánév?

— Azért találtam ki ezt a nevet, hogy csak az illetékesek tudják, mi is ez valójában. Szóval: aero, a levegő és a dent a fogászati. Tehát én fogászati turbinajavitó és alkatrészgyártó kisipari engedélyt kaptam. Persze nem ment minden simán, hiába voltak birtokomban országos szakterületi támogató véleményei, az illetékesek nem barátkoztak meg az új szakmával. Ekkor fordultam az Egészségügyi Minisztériumhoz, az Orvostechnikai Intézethez, majd az Ipari Minisztériumhoz. Egy levélváltás elegendő volt ahhoz, hogy végre Szegeden is elfogadták kérésemet, és úgy mond „bejegyezték”.

Mészáros András 49 éves, 1970 óta az Ifjúsági Rendelőintézet műhelyvezetője. Esztergályos, villanyeszköz, műszerész, hegesztő szakképesítéssel rendelkezik. A felsorolásban egy kis szünet tart, majd hozzáfűti: — Hét évvel ezelőtt elvégeztem a két éves halászlé szakiskolát, így halász szakmunkás oklevelem is van. Elképedek. Milyen furcsaságokkal találkozok az ember...?

— Egész életemben kötődtem a vízhez. Nem elégett

ki csak annyi, hogy kifogjam a halakat. Meg akarom ismerni életüket, fejlődésüket és mindent, ami a vízzel kapcsolatos. Úgy mond önképzési kényszerem volt ennek az iskolának az elvégzése.

— A Brecketten kívül van-e más találmánya, jelenleg min dolgozik?

— Már a Találmányi Hivatalban van a fogászati lábkapcsoló anyaga. A jelenlegi lábkapcsolók a magyar szabvány szerint nem üzemeltethetők. Az enyém speciális anyagból készül, a betétek ezüstözésével és dupla szigeteléssel. Erre a témákra az ÖMKER-től 1 millió forintos megrendelést kaptam. Most egy fogorvos sztereo halogénlámpán dolgozom, amely bármilyen típusú egységhez felszerelhető.

— Valutaigényes és égető hiányt pótló orvos bejegyzéseket gyárt. Műhelyével azonban egy kerékpárjavító, -szerelő kisiparos sem dicsekedhetne.

— Én is szerettem volna tisztá a lakásom műhelyét a lakásom udvarán levő fűszekámba átalakításával. Terve is készíttettem, az illetékes szakigazgatási szerv azonban indoklás nélkül elutasította kérelmemet. A jelenlegi állapotokra csak egy példát mondok. A lábkapcsoló betéjének ezüstözése üvegkádakban, galván-eljárással történik. Ha a kádba belepottyan egy vakolatdarab kiönthetem az egész „fürdőt”. Az ezüst kilója 25 ezer forint. Plusz vegyszerek, munka, fáradtság vesz kárba.

Bagaméry László

A folyamatosság felelőssége

Beszélgetés dr. Cserhádi István egyetemi tanárral, a SZOTE rektorával

Ezekben a napokban a felsőoktatási intézményekben is elkezdődik az 1984/85-ös tanév. A mai egyetemisták alkotják majd az ezredforduló szakembergárdáját, vezető értelmiségét. A Szegedi Orvostudományi Egyetemen különleges helyzetben indul a tanév. A nyáron hét új „professzor” kapott megbízást klinikák és intézetek élére, s új felállású vezetés irányítja az egyetem életét dr. Cserhádi István egyetemi tanárnak, a II-es számú Belgyógyászati Klinika igazgatójának rektorságával. A tanév nyitánya előtt vele beszélgettem az egyetemi életéről, az orvosképzés feladatairól, az értelmiségivé nevelés gondjairól, egyetem és város kapcsolatáról.

— **Ügy tűnik, a folytonosság és újrakezdés dialektikus folyamatának jelentős állomása a mostani időszak. Talán az egyetem életében soha nem volt olyan esztendő, mikor ennyi új vezető kezdte el működését. Hogyan értékeli: a kontinuitás az erősebb, vagy a megújulás vágya?**

— Meggyőződésem, nem kell mindig, mindenkor, mindent újrakezdeni. A folytatás, a kor igényeihez alkalmazkodó permanencia, az elődök elképzeléseinek, megkezdett munkájának magasabb szintű továbbvitele sokkal fontosabb, eredményesebb és hatásosabb módszer az új vezetés számára is. Nyugodtan mondhatom, az egyetem vezetéseben nincs merőben új irányzat, nem kezdünk „új életet”. Hiszem, hogy nem a mindig és mindenáron való újatörekvés jellemzi az egészséges vezetést, hanem sokkal inkább a folyamatos, a halmozott, a megújuló, a régi elképzelések továbbgondolása, és az egészséges törekvés, a közösen meghatározott célok és feladatok elérésére. Az újonnan megbízott egyetemi vezetők régóta aktív részei az egyetemi közéletnek, az oktató-nevelő munkának, valamennyien nagy tapasztalattal rendelkeznek, s bizonyára a felelősségteljes megbízások friss lendületet adnak munkájukhoz.

— **Hogyan fogadta Ön a kinevezést, mit tart legfontosabb feladatának?**

— Öszintén mondom, szorongva fogadtam. Ennek két oka van. Részint olyan elődtől, dr. Petri Gábor akadémikustól vettem át a stafétabotot, aki hosszú évtizedeken keresztül kiemelkedő munkát végzett tudományos téren, éppúgy, mint az oktatásban, jelentős szerepet játszott a közéletben. Öt követően rektorának lenni óriási felelősség, s természetesen megtiszteltetés is. A másik oka szorongásomnak, hogy az új vezetésből mindig gyors eredményeket, látványos sikereket várnak. Én pedig jól tudom, hogy jelenlegi gazdasági körülményeink között, a visszafogott beruházások időszakában, amikor még az egyetemen folyó kutató és gyógyító munkához naponta szükséges szereket és anyagokat is nehéz folyamatosan biztosítani, sokkal inkább a hétköznapok kemény munkájára van lehetőség, mint a látványos sikerek fölmutatására. Csak úgy tudjuk átvészelni ezt az átmeneti állapotot, ha az egyetemi vezetés — az állami, párt-, szakszervezeti és KISZ-irányítás — egységes. Ha nem tudunk közös platformon, egymást segítve föl-

lépni, ha elaprózzuk magunkat, lehetőségeink is elaprózódnak.

— **Gyakran emlegetjük mostanában, hogy „kiművelt emberfők sokaságának” képzése a legolcsóbb beruházás, hogy az oktatás-nevelés eredményessége a legjobb energiaforrás — különösen a mi energiaszegény országunkban. Vajon, az orvosképzés mit tud hozzátenni ehhez a szellemi tőkéhez, mennyire képes hatáson, eredményesen kiművelt szakembereket képezni a magyar egészségügynek?**

— Az orvosgyógyászati reform, vagy pontosabban az oktatás korszerűsítésére irányuló törekvések jelentős stádiumhoz érkeztek. Mindent úgy kellett elvégezni, hogy nem változtattuk meg a véleményem szerint kissé túlhaladott egyetemi struktúrákat. Gondolok itt arra, hogy még mindig túlzottan erőteljesek a klinikai-intézeti autonómiák, mindegyiket az oktatásban egységesebben kellene fölépünk tematika, tanrend, gyakorlatok, igények és elvárások tekintetében. De ez az egységesítés érvényes a tudományos és gyógyító munkára is, hisz a gazdasági szorítások, a takarékosági szempontok arra kényszerítettek bennünket, hogy kiküszöböljük a párhuzamosságokat, megszüntessük az átfedéseket, erősítsük a koncentrációt és kooperációt az intézetek és klinikák között. Az oktatás korszerűsítésére született elképzelések első ciklusa véget ért — a hatodévesek most államvizsgáztak új formában. Szakdolgozatot írtak és védtek meg — egyöntetű vélemény szerint ezt a feladatot a hallgatók sokkal komolyabban vették, mint az oktatók. Egy-egy részterületen igen elmélyültek, sikeresek voltak ezek a dolgozatok. Legtöbb gond a tesztvizsgákkal kapcsolatban merült föl. Ez volt az első ilyen jellegű államvizsga-feladat, a tapasztalatokat összegeznünk kell, s le kell vonni a következtetéseket. Már van elképzelésünk — a felsőbb évfolyamok hallgatóinak rendelkezésére bocsátunk egy több száz kérdésből álló összeállítást — ezekből kapnak majd kérdéseket az államvizsgán. A szóbeli számonkérés tulajdonképpen betegvizsgálat. Az első információk — ez az oktatók és hallgatók véleménye is — arról győzték meg, hogy ez a módszer hasznos, eredményes. Talán része van ennek abban, hogy a követelményrendszer kidolgozásánál figyelembe vettük kórházak, rendelőintézeti és körzeti orvosok véleményét is, számba vettük a leggyakoribb betegségtípusokat, a legfontosabb ismereteket, az egyszerűbb laboratóriumi módszereket. Alá szeretném húzni az oktatók felelősségét. A követelményekből egymilliméternyit sem szabad engedni, mindenféle liberalizmust száműzni kell az oktatásból, mert a mostani engedményekért hosszú távon nagyon meg kell fizetni.

— **Mindezek azt erősítik, hogy az orvosgyógyászati képzés egész rendszerét a társadalmi igények felől próbálják megközelíteni. Nem tudósokat és nem csupán elméleti ismeretekkel felvértezett orvosokat szeretnének újra bocsátani, hanem olyan szakembereket, akik első munkanapjuktól az egészségügyi szervezet hasznos tagjai lehetnek.**

— El kell ismernünk, hogy most még nem éppen arra tanítjuk meg az orvostanhallgatókat, amit az élet elvárna. Az viszont egyértelműen bebizonyosodott a reform bevezetése óta eltelt hat esztendőben, hogy az alapok jók, a kezdeményezések hasznosak, az első sikerek reményre jogosítók. Viszont legyen bármilyen jó egy-egy koncepció, eredményessége, hatékonysága kizárólag az oktatók és hallgatók közös munkáján múlik. Szeretnénk az orvosképzést még inkább a társadalmi igények felől befolyásolni. Ez az egészségügyi alapellátás színvonalát emelhetné, csökkentené a szakrendelések, kórházak és klinikák néha már elviselhetetlen túlterhelését.

— **Az értelmiség új generációja formálódik minden felsőoktatási intézményben. Főlkészültek-e arra, hogy a hallgatók az itt töltött hat esztendő alatt olyan értelmiségivé váljanak, akik aktív tagjai a társadalomnak?**

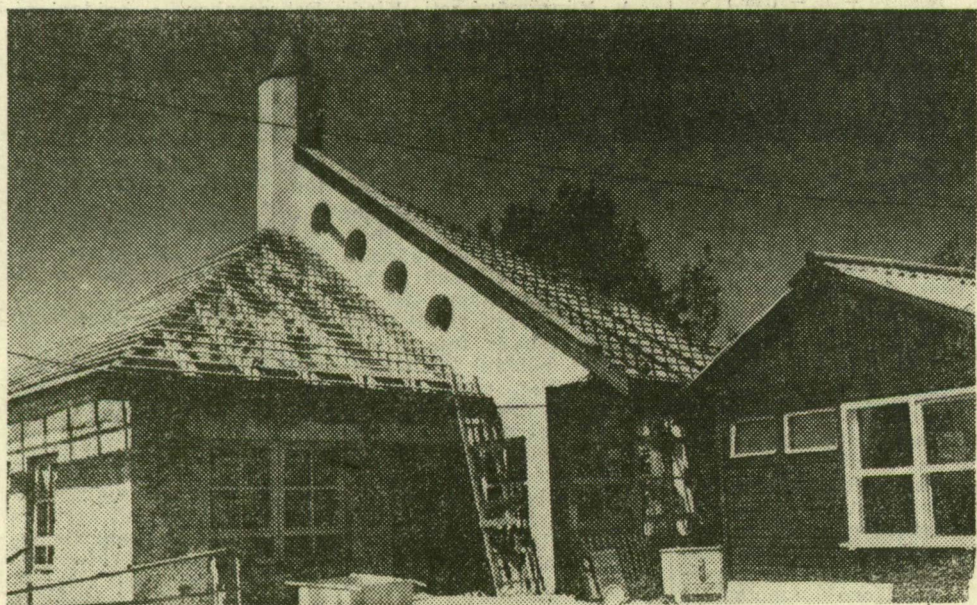
— Ez meglehetősen összetett és bonyolult kérdés. Az egyetemi tanterv szigorú, a tanrend zsúfolt és kötött, a nevelési lehetőségei igen csak csökkentek. Majdhogyan azt mondom, hogy az oktatói példamutatásra és a közösségek nevelő-formáló erejére redukálódtak. Az orvostanhallgatók — véleményem szerint — zárt és „ingerszegény” közegben töltik egyetemi éveiket. Ha az a jó kapcsolat, ami a SZOTE és a JATE oktatói között évek óta megvan, a hallgatókra is jellemző lenne, talán nyilvánhatna számukra a világ, segíthetne nevelő munkánkat, az értelmiségivé válást. Ezt elősegíthetné például közös kollégium, közös KISZ-rendezvények, de még az oly gyermekcipőben járó áthallgatások is. A nevelő munka technikai feltételei javultak, új kollégiumunk felépültével csökkent a zsúfoltság és valóban minden igényt kielégítő körülmények születtek. Sok gondunk van az ifjúsági klub öszvérjellegével, ígéretet kaptunk, hogy a fotelok helyén nyáron sem fog szalagfűrészbűni, erre az időre is rendelkezésünkre bocsátja a szabadtéri.

— **Allam az államban — bírálják sokszor az egyetemeket. Emögött a sommás ítélet mögött az húzódnak meg, hogy sokan nem tartják megfelelőnek város és egyetem kapcsolatát, együttműködését, a kölcsönösséget.**

— A kérdést két részre kell bontani. Az oktatók döntő többsége igenis részt kér és vállal a város és a megye közeléből, ott vannak a különböző társadalmi és tömegszervezetekben, sokféle tisztséget töltenek be, gyakran kéri véleményüket jelentős döntéseknél. Csongrád megye és Szeged vezetői is jól tudják, hogy az itteni egyetemek jelentős szerepet töltenek be, és lehetőségeikhez képest nem szűkölködnek a segítségnyújtásban sem. A hallgatókkal már ellentmondásosabb a helyzet. Sokan pusztán átmeneti időszaknak tekintik az itt-tartózkodást, s még a fölkinált lehetőségekkel sem élnek, nem hogy ők igekeznének bekapcsolódni a város közelébe. E területen is szeretnénk előbbre lépni, hogy az eddigi jó kapcsolatokat az ifjúság fel-
frissítse, erősítse.

T. L.

„Fogadó” az üdülőközpontban

Somogyi Károlyné felvétele

A fogadó szót azért tettük idézőjelek közé a címben, nehogy arra gondoljon bárki: a Naptény Szálló és Üdülőközpont mellett, a város szélén olyan ház épül, mely szálláshelyül szolgál majd. Mégis fogadó lesz az épület — csak éppen a vendégeket, a Napfénybe betérő átutazókat, szálláskeresőket fogadó tájékoztató-felvilágosító szolgálat helye. A Szeged Tourist üdülőközpontjának bejáratí épületét Kánai Józsefné terve alapján a Békés megyei Viharsarok Termelőszövetkezet szegedi építőbrigádjához hozza tető alá. A szálláshelyterületekről itt kaphatnak majd felvilágosítást az érdeklődők, s ha választották, minden formáságon az új recepciós szolgálatnál lehetnek nál.